

راهنمای آموزش و تربیت استاد

مؤلف:

علی هاشم‌پور بختیاری

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

پاییز ۱۳۹۴

سرشناسه	هاشم‌پور بختیاری، علی، ۱۳۳۵ .
عنوان و نام پدید آور	راهنمای آموزش و تربیت استاد/ علی هاشم‌پور بختیاری؛ ویراستار علیرضا محمودی
مشخصات نشر	تهران- ارتش جمهوری اسلامی ایران- دانشگاه جنگ- دانشگاه فرماندهی و ستاد- ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۳۱۲ ص: مصور، جدول، نمودار
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۱۶۳-۰۶-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	واژه‌نامه،
یادداشت	کتابنامه،
موضوع	آموزش و پرورش نظامی - ایران
موضوع	ایران - نیروهای مسلح - افسران - آموزش
شناسه افزوده	ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا. انتشارات دافوس
رده‌بندی شنگره	۱۳۹۴ ۲۲/۵۶۵۵ U
رده‌بندی دی‌سی	۳۵۵/۵۵۰۹۵۵ :
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۷۸۷۳۷

عنوان: راهنمای آموزش و تربیت استاد

مؤلف: علی هاشم‌پور بختیاری

ویراستار: محمدرضا محمودی

صفحه آرای: سعید واحدیان

طرح روی جلد: علیرضا قانع

ناظر چاپ: حسین مومنی فرد

ناشر: انتشارات دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۳۱۲

تاریخ نشر: پاییز ۱۳۹۴

چاپ اول

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱

www.dafoosaja.ac.ir

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفین می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیش درآمد
۱۰	دیباچه
	فصل اول
۱۱	فرآیند یادگیری
۱۱	بخش یک: مراحل یادگیری
۱۴	بخش دوم: پیشنهادهایی برای کمک به یادگیری
۱۹	بخش سوم: کنتر یادگیری
۲۱	بخش چهارم: مرآت گیری
۲۵	بخش پنجم: چگونه به - طرد - آوریم؟
۲۷	بخش ششم: چرا فراموشی کن
	فصل دوم
۲۹	روش تحقیق
۲۹	بخش یکم: بررسی و تحقیق برای اجرای امر
۳۱	بخش دوم: تعیین هدف تحقیق
۳۴	بخش سوم: یک طرح آزمایشی جهت کار تهیه کنید
۴۰	بخش چهارم: جمع آوری و بررسی اطلاعات به دست آمده
۴۴	بخش پنجم: دسته بندی و تحلیل اطلاعات گرفته شده
۴۷	بخش ششم: مسئله آموزشی خود را مهیا کنید و بنویسید
	فصل سوم
۴۹	اهداف آموزشی مبتنی بر عمل
۴۹	بخش یکم: منظور از اهداف آموزشی
۵۵	بخش دوم: اهداف آموزشی (مبتنی بر عمل) آموزش گیرندگان که براساس وظیفه بنا شده اند
۶۰	بخش سوم: نگارش «اهداف آموزشی»

فصل چهارم

۶۷ طرح درس

۶۷ بخش یکم: هدف

۷۰ بخش دوم: طرح درس

فصل پنجم

۸۳ روش‌های آموزش

۸۳ بخش یکم: کلیات

۸۶ بخش دوم: سخنرانی

۹۳ بخش سوم: کنفرانس آموزشی

۱۰۵ بخش چهارم: نمایش

۱۱۱ بخش پنجم: عملکرد دانش‌پژوه (آموزش مبتنی بر عمل)

۱۲۵ بخش ششم: مدیریت ترکیبات

فصل ششم

۱۴۱ مدیریت آموزش

۱۴۱ بخش یکم: کلیات

۱۴۲ بخش دوم: فنون پریش

۱۵۱ بخش سوم: خلاصه کردن جزییات

۱۵۲ بخش چهارم: راه حل مدرسه

۱۵۳ بخش پنجم: انتقال آموزش

۱۵۸ بخش ششم: برقراری ارتباط انسانی به هنگام آموزش

۱۶۲ بخش هفتم: اداره کردن کلاس

فصل هفتم

۱۶۵ وسایل کمک آموزشی

۱۶۵ بخش یکم: فنون عملی ویژه ارائه آموزش و انواع آن

۱۸۱ بخش دوم: استفاده مناسب از وسایل کمک آموزشی

فصل هشتم

۱۸۳ بیان مؤثر

۱۸۳ بخش یکم: ارتباط یک وظیفه مهم است

۱۸۴ بخش دوم: صدای شما

۱۹۴	بخش سوم: بدن شما
۲۰۱	بخش چهارم: ذهن شما
۲۰۲۶	بخش پنجم: مأموریت آموزشی شما به اتمام رسیده است
	فصل نهم
۲۰۷	وابایش علاقه
۲۰۷	بخش یکم: مقدمه
۲۱۰	بخش دوم: عوامل ایجاد علاقه و چگونگی استفاده از آن‌ها
۲۲۰	بخش سوم: مدت علاقه‌مندی
۲۲۲	بخش چهارم: رسانه‌های آموزشی
۲۲۴	بخش پنجم: بهر سرآتن از وابایش علاقه
۲۲۷	بخش ششم: یک درس همراه با وابایش علاقه
	فصل دهم
۲۲۹	ارزیابی آموزش
۲۲۹	بخش یکم: چرخه آموزش
۲۳۳	بخش دوم: نیاز به ارزیابی
۲۳۶	بخش سوم: استفاده از آزمون‌ها
۲۴۰	بخش چهارم: آماده‌سازی آزمون
۲۵۳	بخش پنجم: اجرا و نقد آزمون‌ها
۲۵۴	بخش ششم: نمره دادن و رتبه بندی
۲۵۸	بخش هفتم: تجزیه و تحلیل آزمون
	فصل یازدهم
۲۶۱	استاد موفق نظامی
	فصل دوازدهم
۲۶۷	نظریات و قوانین یادآوری - یادگیری
۲۶۷	بخش یکم: حافظه کوتاه مدت - حافظه دراز مدت
۲۷۲	بخش دوم: قوانین یادگیری و ادراک

ضمیمه الف

۲۷۲	 واژه نامه آموزشی
	ضمیمه ب
۲۸۳	 یک نمونه طرح درس بر اساس اهداف آموزشی (وظیفه-شرایط-معیار)
	ضمیمه پ
۲۸۸	 آموزش ارتب (ارزآموز)
	ضمیمه ت
۳۰۶	 نگرش سیستماتیک به امر آموزش
	ضمیمه ث
۳۱۱	 منابع و اخذ مورد مراجعه

مکارمن که به مکتب زرفت و خط نوشت

به غمزه مسئله آموزند به مدرس شد

"حافظ"

پیش در آمد:

بسم الله الرحمن الرحيم

یا ایها المدثر (۱) قم فاندز (۲) و ربک فکبر (۳) و ثیا بک فطهر (۴) و الرجز فاهجر (۵) و لاتمنن تستکثر (۶) و لربک فاصبر (۷) سورة المدثر

شغل معلمی و استادی دنباله رسالت پیامبران الهی است. معلم سنگین ترین بار مسئولیت را به دوش می کشد. و آن تربیت انسان هایی است که به بهترین وجه الهی و انسانی برای قبول مسئولیت های فردی و اجتماعی آماده شوند. حال اگر این مسئولیت آموزش «جهاد در راه خدا باشد»، مسئولیت معلم و استاد چند برابر می شود. شرایط استاد، برای به دوش کشیدن این رسالت، مطالعه و تحقیق و پژوهش خواب خوش را بر خود حرام کردن، با برپایی نماز خود را پالایش کردن و در راه خدمت به خلق خدا به بهترین صفت ها متصف شدن و پیامبران الهی در صراط مستقیم با تبعیت از سیره نبوی و به امر خداوند برای خدمات خود بر خلق منت نه داشتن و با ظاهری آراسته، رویی خوش، معطر، منظم، با معلومات کافی، باطنی پاک و عاری از ریا، ریا، با صبر و شکیبایی، فداکاری و از جان مایه گذاشتن و با صمیمیت کمر بستن خدمت شاگردان بندد و این بار سنگین را بر دوش کشد. «انا سنلقى علیک قولاً ثقیلاً- آیه ۱» در نظر آوریم که رسول اکرم حضرت محمد (ص) در هنگام رسالت و جهاد با اعدایان «بسم الله و بالله و فی سبیل الله» به نام خدا، برای خدا و در راه خدا ابتدا در تنهایی (ع) حضرت علی (ع) مدت های مدید زجرها و مشقات زیادی را در راه رسالت پیامبری خود به جان خرید. امروز شرایط درس و مدرسه و امکانات یعنی (۹۵٪) شرایط انجام کار فراهم است. از آنجایی که مهم ترین رکن ارائه آموزش، استاد است و تلاش عظیم و بی وقفه او را سی طلبه، استاد اگر می خواهد که تأثیر گذار باشد، باید با شرایط بالا، فداکاری و از جان مایه نداشتن با خیزد «قم فاندز» و به این رسالت الهی جامه عمل بپوشاند.

محتویات کتاب حاضر که فنون آموزش علمی و عملی را ارائه می دهد، خدمت استادان عزیز و علاقه مند ارائه می شود با مطالعه و به کارگیری این فنون، بهترین نتایج از تلاش استادان نظامی محترم متصور است.

من الله التوفیق

ترجمه، تدوین و تألیف: سرتیپ ۲ ستاد علی هاشم پوربختیاری

دیباچه

ارائه آموزش خوب، هنری است به مانند تمام هنرها که ابتکارها و خلاقیت‌ها آن را امکان‌پذیر و شکوفا می‌کند. هیچ چیز در این مدرک نباید به عنوان تلاشی در جهت مجبور کردن افراد و دانش‌پژوهان به منطبق کردن خودشان با یک سلسله از الگوهای آموزشی غیر قابل انعطاف تلقی شود. اصول و فنون توصیه شده در این مدرک، در تبدیل کارکنان نظامی به مربیان و استادان مؤثر بوده و لازم است که آنان از این اصول مطلع باشند و در جهت رسیدن به اهداف آموزشی با تلفیق این اصول با ابتکارات و خلاقیت‌های فردی و با ایمان و انگیزه و علاقه به بهترین وجهی موضوعات آموزشی را به دانش‌پژوهان منتقل کنند

"واعدوا لهم ما استعظمت من قوه"

"در مقام مبارزه با دشمنان هرآنچه را که در قدرت دارید، مهیا کنید."

قرآن کریم (سوره انفال، آیه ۱۰)